

Biografia **D. Sam Abrams**

Teodor Llorente ben explicat

Amb el seu nou llibre, *El somni d'una pàtria de paraules* (premi d'assaig Mancomunitat de la Ribera Alta), Josep Piera ha afegit un retrat més al fris que va creant de les grans personalitats culturals i literàries de València. El punt de partida va ser la celebració de l'Any del Tirant (1990) a tot el territori. Després, han vingut les biografies *Jo sóc aquest que em dic Ausiàs March* (2001) i *Francesc de Borja. El duc sant* (2009). I ara li ha tocat al torn al mestre Teodor Llorente.

A cada llibre, Piera ha posat el seu talent literari al servei de la figura que retratava per tal d'atendre millor les seves necessitats particulars. En aquest sentit, Piera va

dotar March d'un perfil humà i va rescatar sant Francesc de Borja de l'hagiografia. En el cas concret de Llorente, Piera ha volgut explicar-nos a fons el personatge, la seva obra, la seva actuació i la seva esfera d'influència.

I cada llibre ha representat un nou repte, cada vegada més costerut i difícil. March sempre ha estat víctima de l'erudició àrida dels medievalistes. Borja ha servit de pastura per als místics i religiosos. Llorente ha estat celebrat fins a l'excés sentimental per uns i execrat fins al sectarisme pels altres. Justament, la primera de les moltes gràcies d'aquesta nova obra de Piera és la seva ponderació i el rigor. El nostre autor evita tots els extrems

dels seus antecessors.

De base, *El somni d'una pàtria de paraules* és una biografia lineal que ressegueix la vida de Llorente del bressol a la tomba. Aquest plantejament més tradicional i sobri ve determinat per la voluntat de Piera de procedir amb precaució i fermesa. Excel·lent memorialista i narrador, Piera ha volgut que aquesta obra fos més austera i menys espectacular que les anteriors de la sèrie per augmentar la credibilitat i la solidesa del text. L'obra és molt equilibrada i avança airo-

sament. Ara bé, la crònica biogràfica és un pretext o un suport per anar més enllà. Per això, *El somni d'una pàtria de paraules* està empeltada d'un altre gènere: l'assaig, l'assaig històric i literari. La vida del gran patriarca Llorente és un pretext o un suport per plantejar un capítol crucial, essencial de la història intel·lectual de València. Al llarg del text, Piera crea un subtilíssim joc de miralls on l'entorn reflecteix el personatge i a l'inrevés. Just el que necessitava tant València com Llorente. A més, d'aquesta manera Piera assoleix

una fita insòlita: desdramatitzar ideològicament l'entorn i el personatge, per poder aprofundir en totes dues realitats.

Una lliçó magistral que indica que Piera coneix perfectament la gran tradició de biografies literàries de la cultura francesa. En definitiva, el nostre autor ens ha presentat un Llorente a la manera de les biografies franceses, i bona falta feia. Piera ens fa entendre Llorente i València i el cordó vitalíssim que els uneix.

El somni d'una pàtria de paraules és un llibre ple de vida, on l'autor evoca una extensa galeria de personatges i tot un sistema social i cultural. Piera ens fa reviure la València a cavall de dos segles, el XIX i el XX, des de l'òptica llorentiana. El llibre també està carregat de coneixement, coneixement de dos tipus: documental i literari. És portentosa la quantitat de documentació de l'època que Piera calladament incrusta al seu text. I, per una altra banda, és formidable la capacitat exegètica de Piera a l'hora de llegir i reavaluar l'obra de Llorente, demostrant-ne la seva peculiar vocació de modernitat. *

El somni d'una pàtria de paraules
Autor: Josep Piera
Editorial: Bromera Alzira, 2012
Pàgines: 308
Preu: 19,95 euros

Contes **Jordi Bordes**

Literatura miraculosa

La periodista Carme Tierz debuta en la disciplina de contes per inspiració divina. A *El libro de los milagros. Siete cuentos irreverentes* demostra que una llicenciada en ciències de la informació pot evitar els verbs anodins, els còmodes eufemismes i les frases en activa. La dels contes és una redacció florida, no pas barroca, que li agrada arrodonir la imatge amb adjectius sonors, dels que omplen la boca i reivindiquen la potencialitat del llenguatge.

Tot i el subtítol, Tierz supera amb intel·ligència la irreverència, perquè vesteix amb humanisme una part del santoral masoquista, que tant agrada a l'Església. Aquells sants, com Llätzer, que va haver d'esperar quatre dies que el seu amic Jesús el ressuscités (amb les pústules i els

cucs fent de les seves), o com la pastora Bernadeta que se li va aparèixer la verge de Lourdes. També ataca els exorcismes de Joan Pau II i, fins i tot, converteix Superman en un nou heroi que vol ser un nou Jesús. El conte narra com és millor aniquilar un heroi que vol salvar la seva mare adoptiva, carbonitzat pel sol, que rebentar el planeta sencer.

Els textos de Carme Tierz tenen un aire d'evangeli apòcrif

En aquest cas, Déu es fa do de la ciència i s'adona que és millor sacrificar un, que tot un planeta. L'antagònic de Sodoma i Gomorra, de l'Antic Testament, vaja.

I és que el text de Tierz té un aire d'evangeli apòcrif. Fa un pas més al que l'exmossèn i mànager de l'Orquestra Plateria Carles Flavià va presentar fa un temps a escena a *L'evangeli segons Carles Flavià* (Tàrraga, 2004). L'autora és una espectadora consumada de les arts escèniques per raons professionals i ben bé hauria pogut inspirar-se en la trama d'*Els últims dies de Clark K.* (Flyhard, 2011) d'Alberto Ramos. Si el de l'escena enveja la mortalitat del seu doble (el periodista que es fa passar per ell per enamorar la fotògrafa Lois), el del conte de Tierz no entén que a la Bíblia es juga sovint

amb paràboles i amb personatges inimitables.

Des del dissortat sant Esteve, sembla que els personatges del santoral que han passat per un procés de martiri tinguin més pedigrí que els altres. I Tierz furga en aquesta paradoxa, amb aquest gust pel sadisme. L'autora suma punts de vista políticament incorrectes, que desdibuixen la santedat del cas però que alhora l'apropen a la resta dels mortals. D'altra banda, el tret de cada conte no és arrauxat, sinó que apunta i encerta al centre de la diana escollida. Demuestra tenir un notable coneixement religiós i, amb honestat, explica en el preàmbul què hi ha de cert (i, per eliminació, descobreix què hi ha d'inventat) en cada passatge de les seves pàgines.

Els contes atempten, contra l'ar-

Novel·la

L'ombra de la infància

Xavier Serrahima

L'anàlisi d'una obra literària comporta sempre el risc de dir-ne més que no convindria, de no respectar el ritme de descoberta que ha anat llaurant la seva escriptura. Amb més raó quan el procés de recreació, de coneixement i de reconeixement, esdevé un dels al·licients de l'obra. Aquest segon llibre publicat en català per Raig Verd ens capbussa en un tan inesperat com pregon viatge existencial, on es mescla la literatura, en la seva condició més pura i essencial –com a creació artística–, amb la reflexió, amb la voluntat d'escandallar les arrels més pregonas de l'ànima humana.

Fonamentada en el període de la vida que en un grau major defineix i afaiçona la nostra personalitat –“Les paradoxes de la primera infantesa marquen en profunditat la personalitat de cadascú”, afirmava Raimon Galí en les seves *Memòries*–, el viatge per l'existència de l'autora grega constitueix, per damunt de tot, un intent de recobrar la infància perduda.

La infància ens forma i ens conforma, i

per això el llibre es va construint i reconstruint al voltant d'aquells records antics que determinaren el que som, però també el que no som. Perquè el gran canvi de la vida és el pas del vull al m'agradaria.

La lectura d'aquesta obra requereix –com a *conditio sine qua non*– tant la implicació del lector o lectora com una mica de paciència. No se'ns dona ni se'ns obre amb facilitat, ans al contrari, ens fa dubtar. Tot és tan directe, tan immediat, tan flaubertià, et trobes tant al bell mig de l'acció –talment com si

haguessis arribat al tercer acte d'una representació teatral i t'haguessis perdut la presentació dels personatges– que et sents desorientat.

Amb tot, si ets tenaç, no tan sols *entendràs* sinó que, el que és molt més important (i agraït), *assaboriràs* el seu món literari. Per a l'autora, escriure és, abans de res, descriure, situar el mirall shakespearità davant els esdeveniments i reflectir-los. Sense que això impliqui que la imatge obtinguda hagi de ser, inexcusablement, real o realista. Per això, per reflectir-la no n'hi ha prou amb un sol costat del mirall, sinó que –tal com descobrí Lewis Carroll– cal veure-la, també, *a través del mirall*. O més enllà del mirall.

L'autora grega parteix de referents tan obvis com poden ser Borges i Calvino, però també Kafka i Dickens: l'ombra allargada dels espectres de la seva *Cançó de Nadal*, que permeten transgredir els límits temporals, és omnipresent. Per a ella, el de la literatura és un món sense límits ni horitzons, on tot és possible i tot se situa en un sol pla. Un món on el lector o lectora són, almenys, tan importants com la mateixa autora. Perquè la literatura és –i ha de ser– diàleg; i el diàleg exigeix sempre un mínim de dos interlocutors. Llàstima que no hagi reeixit a deixar de banda una més que palesa aroma autobiogràfica ni una certa tendència a abastar més que no pot. En definitiva, d'imitar Ícar, prenent tocar el cel amb els dits abans d'hora, corrent el risc de no arribar a bon port. *M'agradaria* palesa una més que considerable maduresa d'una autora que, si aconsegueix contenir millor la seva ambició literària, té un tan brillant futur al davant. *

Josep Piera ens narra la vida de Teodor Llorente des del bressol fins a la tomba

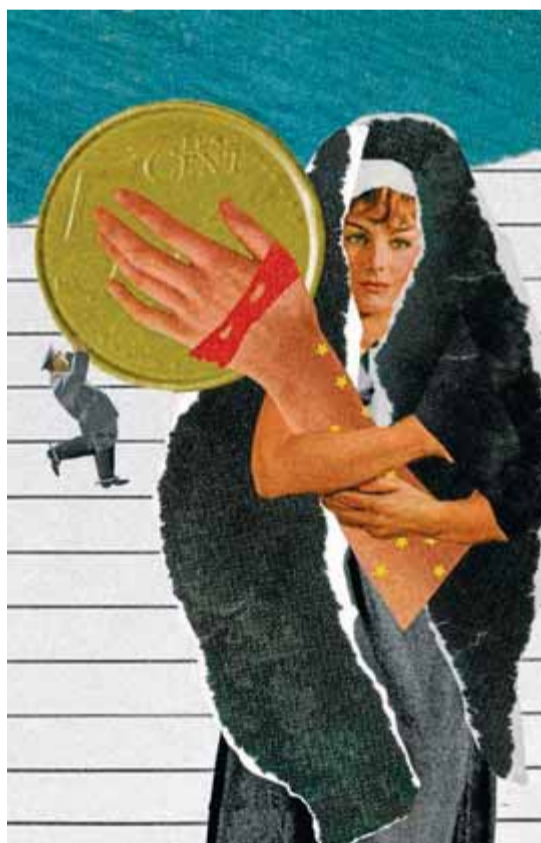
JOSEP LOSADA

M'agradaria
 Autora: **Amanda Mikhalopulu**
 Traductor: **Mercè Guitart**
 Editorial: **Raig Verd Barcelona, 2012**
 Pàgines: **160**
 Preu: **18 euros**

El libro de los milagros. Siete cuentos irreverentes
 Autor: **Carme Tierz**
 Editorial: **Jekyll & Jill Saragossa, 2012**
 Pàgines: **100**
 Preu: **15 euros**

Collage de santa Teresa, de Sobelman Corta y Pega, que apareix al llibre 'El libro de los milagros', de Carme Tierz

bitrarietat dels miracles i dels misteris, uns elements que ajuden a forjar un escut a la por del desconegut. És el cas de la recerca extrema dels reliquiàries de santa Teresa de Jesús (inclòs el braç incorrupte que atresoraven Franco i *la Collares*, tan religiosa com capaç d'apropiar-se els béns celestials i terrenals) per connectar-los de nou i garantir l'accés al cel de la santa, en el cas que la profecia de la fi de la Terra es produís. La fe dels personatges que apareixen en aquests episodis és dolorosa. Com el cas de la monja de *Marburg* (TNC, 2010) de Guillem Clua, que insisteix a veure com plora sang un Jesús mort en creu. La lectura del nou punt de vista clama a una fe esperançadora o, si es vol, a una humanitat més alliberada. El cel és per als justos. *